

Kommunur loysa vandamál í felag:

Vilja beina fyri »plastikkøstunum«

Dálking frá burturkasti vordin ein skamblettur

Tað er nú vordin ein sannroynd, at ein stórir partur av kommununum í Føroyum í felag vilja loysa ein av teimum størstu vandaspurningum í dag, nevniliga, dálkingina frá burturkasti frá húsarhaldum, virkjum o.ø., sum er vordin ein skamblettur fyri náttúruna bæði á sjógvi og á landi. Plastikposar og annað plastburturkast rekst við strendurnar og er til stóran bága fyri m.a. útróðrarbátarnar. Á landi siggjast fleiri og fleiri køstar av plastikposum og øðrum burturkasti.

Tað var mánadagin, at ein landsumfatandi renovatiónsfelagsskapur varð stovnaður. Á stovnandi aðalfundinum, sum varð hildin í Havn, vórðu møtt umboð fyri kommunur úr øllum pørtum av landinum.

Dálking má halda uppat

Endamál felagsins er at virka fyri, at burturkast og annað órudd verður beint burtur, so dálking av umhvørvi heldur uppat. Skipað skal eisini verða fyri, at lógin um náttúrufríðing frá 1970 verður hildin. Eisini er ætlanin at fáa framleiðslu í lag. Her verður hugsað um at brúka hitan frá eini brennistøð til m.a. at upphita vanlig sethús við.

Nýggja felagið, sum

enn ikki hevur fingið navn, er skipað sum eitt lutafelag og heimstaðurin er Runavík. Allar kommunur í Føroyum kunnu gerast lutaeigarar í felagnum.

Í lógini, sum varð einmælt samtykt við nøkrum fáum broytingum, stendur, at lutaeigararnir eru ognarar í felagnum í mun til íbúgvartalið í kommununi, og hava teir ikki, hvørki innanfelags ella uttanfelags nakra ábyrgd av skyldum felagsins, uttan við tí limagjaldi, ið er ásett í lógini.

Limirnir gjalda hvønn mánað, tó undantikið av apríl og desember, 1/10 av metta samlaða árliga limagjaldinum, soleiðis sum hetta er ásett í figgjaraetlanini.

Taka ímóti øllum burturkasti

Í grein 6 í lógini hjá nýggja felagsskapinum stendur, at felagið hevur skyldu at taka ímóti øllum burturkasti. Fleiri av umboðsmennunum høvdu viðmerkingar til hesa grein. Spurt var m.a., um ein felags brennistøð eisini skal taka ímóti mold, gróti og eyri frá útgrevstri. Til hetta svaraði Heini Olsen, sum hevur verið við í fyrireiðingunum at gera eina felags brennistøð, at hetta málið mugu teir einstøku kom-

munurnar sjálvar taka sær av. Tær kunnu sjálsagt føra hetta burturkastið til brennistøðina, men tær mugu sjálvar gjalda flutningin.

Brennistøðin skal annars brenna alt tað, sum brennast kann, og hon skal eisini taka ímóti øllum, sum limakommunurnar halda vera burturkast. Ein av umboðsmennunum fyri Eysturoynna segði, at tað lógu fleiri gomul skip á Skálafjørðinum, sum mong høvdu ynskt vórðu beind burt. Hann spurdi um hetta kundi flytast til eina brennistøð. Til hetta varð svarað, at kundu eigararnir hægga skipið sundur og flyta tað til brennistøðina, tá varð hon skyldug at taka ímóti tí.

Vanligur meiriluti

Í lógini fyri felagið stendur víðari, at øll mál verða avgjörð á sjálvum aðalfundinum við vanligum atkvøðumeiriluta. Limirnir hava eins nógvar atkvøður sum íbúgvir eru í kommununi. Eftir at lógin varð samtykt, varð ein nevnd vald. Í hana komu: Jógvan Isaksen (Norðoyggjar), Hjalldrimur Janusarson (Norðstreymoy), Niclas Foldbo (Eysturoy), Jákup Birgir Mohr (Sandoy), Niclas Jensen (Suðuroy) og Leivur Joensen (Vágarnar).

Hesir nevndarlimirnir umboða fyrbils 30 kommunur í landinum. Ein av teimum stóru spurningum um viðvikjandi felags renovatiónsstað hevur verið, um Havnin fór at vera við. Higartil hevur Havnin avgjört at vera uttanfyri. Fleiri umboð fyri Tórshavnar býráð vórðu kortini við á fundinum.

Harmiligt at Havnin ikki er við

Bæði Petur Christiansen, býráðsformaður og Petur í Gong, býráðslimur tóku orðið. Petur Christiansen segði, at tað var harmiligt, at Havnin ikki kundi gerast limur beinanvegin. Men býráðið hevði gjørt eina løgna samtykt um ikki at vera við í eini felags renovatión. Býráðsformaðurin helt tó fyri, at ein býráðssamtykt stendur ikki við longur enn, til ein onnur er gjørd. Við hesum sipaði hann til, at tað væl kundi vera, at Havnin kortini kom uppi seinni. Eisini Petur í Gong var positivur mótevnis nýggja felagnum. Hann segði, at í løtuni var Havnin ógvuliga varðin.

— Vit vilja tó hugsa um hetta og siggja vit, at tað er ein fyrimunur fyri okkum allar at vera við, vilja vit eisini vera við. Tað er ikki illvilji frá okkara síðu, at vit enn standa uttanfyri, men vit fara at umhuga stöðuna av nýggj-um, segði Petur í Gong.

Umhvørvispolitikk

Formaðurin í Føroya Kommunufelag, Vilhelm Johannesen segði, tað almenna nú kundi føra ein meira aktivan umhvørvispolitikk gjøgnum nýggja felagið. Í dag er staðan tann, at galdandi náttúrufríðingarlóg kann ikki halast.

Í dag hava kommunurnar ikki nógva annað at velja í, enn at dálka umhvørvið, tí tær ikki vita, hvat tær skulu gera við burturkastið. Tá hesin nýggi felagsskapurin fer at virka við eini felags brennistøð, kunnu kommunurnar ikki brúka sum umbering, at tær ikki vita, hvussu tær skulu

kring oyggjarnar

Dýrkeypt europamet — Tryggingar- sambandið má út við 20 mill. í skaðabót

Í næstu viku fáa allir bileigarar í Føroyum eitt uppkav — 200 kr. — frá Tryggingarsambandinum. Marius Thomassen, stjóri í Tryggingarsambandinum, sigur, at hetta er neyðugt fyri at Tryggingarsambandið kann vera ført fyri at gjalda teir nógvu bilskadar, sum vóru í ferðsluni í 1978. Heildarskaðabótin er 19,7 mill. kr. og í 1978 komu 17 mill. inn í tryggingargjöldum. Hetta bleiv triðja árið á rað, at Tryggingarsambandið hevði undirskot av biltryggingini. Tað var 3 mill. í 1978, 960.000 kr. í 1977 og 4,5 mill. í 1976. Tað hevur tí verið neyðugt at farið í tiltaksgrunnarnar hesi ár og teir eru nú við at temast, upp lýsir Marius Thomassen.

Sambært europeiskum hagtolum yvir skaðar á privatbilar eru feroingar klárt á odda. Vanliga er talið millum 150—170 skaðar fyri hvørjar 1000 bilar. Belgia liggur om-anfyri við 240, men Føroyar eru heilt fyri

seg sjálvar við 372 skaðum fyri 1000 bilar í 1978. Í 1977 var talið 338 og í 1976 348.

Marius Thomassen sigur, at um ikki vend kemur í, verða tryggingargjöldini ivaleyst hækkað seinni í ár. Fyri einum ári síðani hækkaðu gjöldini fyri privatbilar á høgum avsláttarstigi.

Tann eykarokningin, sum bileigarar nú hava fingið, gevur Tryggingarsambandinum uml. 2 mill. kr. og er tað nóg mikið til at fáa javnvág í raksturini fyrbils.

Ensukur trolari maskinskaða

Mánadagin fekk enski trolarin Lesswood maskinskaða norðanfyri Føroyar. Hann royndi beint vestanfyri stongda økið, tá maskinan stoðgaði. Ein annar trolari, Bearsley, kom til hjálpar og tók Lewwood uppá sleip til Aberdeen, haðani báðir trolarnir eru. Teir høvdu roynt undir Føroyum í tveir dagar.

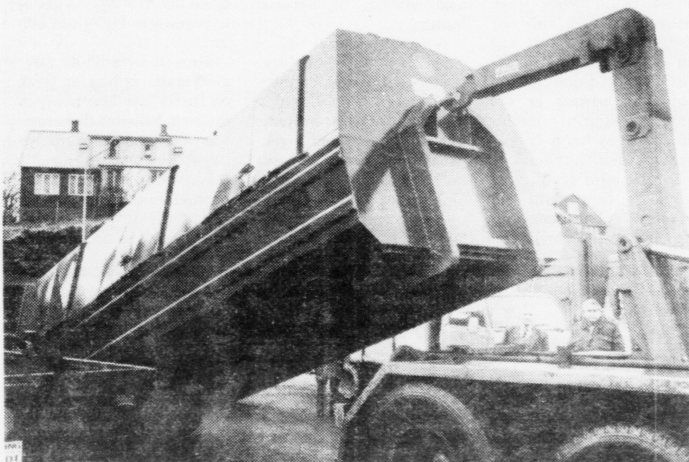
Hesir møttu til fundin fyri Tórshavnar kommunu. — Harmiligt, at vit ikki kunnu gerast limir í dag, segði býráðsformaðurin, Petur Christiansen. Við hansara lið, Petur í Gong og Jákup Sune Jacobsen

beina fyri burturkastinum.

Vilhelm Johannesen sigur í samrøðu við Sosialin, at tað er hansara, at allar aðrar kommunur eisini koma uppi felagsskapin.

— Tað er ein figgjartilgur

fyrimunur fyri allar partar, at renovatiónsmálið verður loyst við eini brennistøð fyri alt landið. Nevndin í nýggja felagnum skal nú arbeiða víðari við spurningum og gera uppskot til eina brennistøð.

Ætlanin er at seta tilíkar kontainarar í øllum kommunum. Lastbilur skal taka teir upp, sum vist á myndini, og teir verða síðani fluttir til sjálva brennistøðina og tømdir